

ZŠ s MŠ
ŽABOKREKY nad NITROU

Školský vzdelávací program
pre 1. a 2. stupeň ZŠ

September 2014

PaedDr. Róbert Košík, PhD.

Školský vzdelávací program

„Nemôžeme pripravovať naše dnešné deti na včerajších školách, predvčerajšími metódami na zajtrašie problémy!“

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania: *ISCED 1 , ISCED 2*

Dĺžka štúdia: *4 a 5 - ročná*

Vyučovací jazyk: *slovenský*

Študijná forma: *denná*

Druh školy: *štátna*

Predkladateľ:

Názov školy: *Základná škola s materskou školou*

Adresa: *Školská 219, 958 52 Žabokreky nad Nitrou*

IČO: *35 254 921*

Kontakty: *038 - 5421116, 5421361, 5421362, 5421103, 5421190*

Riaditeľ školy: *PaedDr. Róbert Košík, PhD., od 1.1. 2011*

Zriaďovateľ: *OBEC Žabokreky nad Nitrou*

Adresa: *Školská 216, 958 52 Žabokreky nad Nitrou*

Kontakty : *038 - 5421 122, 5421123*

Podpis riaditeľa :

Platnosť dokumentu: 1.9. 2014

1. Charakteristika žiakov

V škole sú žiaci hlavne z dvoch obcí – Žabokreky nad Nitrou a Ostratice. Z celkového počtu žiakov je okolo 25% žiakov zo spádovej oblasti. Veľkú pozornosť venujeme žiakom so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami. Škola má dlhoročné skúsenosti s integráciou. Ku každému žiakovi pristupujeme individuálne, vzhľadom na jeho handicap. Okrem nich škola eviduje a pomáha i žiakom so špeciálnymi poruchami. Ich počet je premenlivý. V každom školskom roku sú na škole vypracované individuálne výchovno - vzdelávacie plány na základe PPP, alebo ŠPP na prvý a po vyhodnotení na druhý polrok. Každý integrovaný žiak má svoj vlastný vzdelávací plán, ktorý je pravidelne aktualizovaný a dopĺňaný.

2. Charakteristika pedagogického zboru

Pedagogický zbor tvorí riaditeľ, zástupca riaditeľa, výchovná poradkyňa, vychovávateľka v ŠKD a trinásť pedagógov. Učiteľský zbor tvoria prevažne ženy, vekový priemer je pestrý. Prioritou školy je vzdelávanie detí podľa najnovších poznatkov o vzdelávaní mládeže, preto je veľký dôraz kladený na vzdelávanie pedagógov. Prioritou sú poznatky zo psychológie, pedagogiky, osobná a sociálna výchova, moderné metódy v didaktike predmetov a práca s výpočtovou a komunikačnou technikou. V predchádzajúcom období všetci pedagógovia prešli preškolením IKT. V rámci ďalšieho vzdelávania mnohí získali kompetencie na využívanie informačno-komunikačných technológií vo vyučovacom procese, kompetencie v práci s programom aSc Agenda. Učitelia sa pravidelne zúčastňujú ďalších vzdelávaní pre svoje predmety na školeniach usporadúvaných metodickými centrami v Trenčíne, Prievidzi a v Partizánskom. Cieľom je rutinná práca na počítači, komunikácia prostredníctvom elektronickej pošty a využívaním výpočtovej, komunikačnej a prezentačnej techniky vo vhodných prípadoch a vo vyučovaní žiakov. Každý školský rok sa zameriavame na dopĺňanie vedomostí všetkých vyučujúcich.

Každý pedagóg je poverený ďalšími činnosťami: triednictvo, vedenie MZ, PK, koordinátor projektov, správcovstvo kabinetov, zodpovednosť za súťaže, olympiády, za špeciálne učebne, členstvo v komisiách a pod. Sme si vedomí toho, že čím má škola nižší počet žiakov, tým musí byť učiteľský zbor flexibilnejší. Entuziazmus, tvorivosť, obetavosť učiteľov zboru najlepšie dokazujú zapojenosť a výsledky žiakov v súťažiach, v olympiádach, v organizovaní rôznych podujatí v školskej i mimoškolskej oblasti.

Odbornosť vyučovania je dodržiavaná podľa možnosti v každom predmete. Práca výchovného poradcu je na veľmi dobrej úrovni, žiaci sú umiestňovaní do stredných škôl vo väčšine prípadov podľa svojich predstáv a schopností.

3. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Spolupráca s rodičmi ZRŠ bola doteraz vždy dobrá. Pravidelne sa usporadúvajú stretnutia výboru a stretnutia s rodičmi. Rodičia sú pozývaní na spoluprácu pri rôznych podujatiach organizovaných spoločne so školou. Rodičia dostávajú informácie o výsledkoch vzdelávania prostredníctvom žiackych kníh, na triednych schôdzkach, prípadne telefonicky alebo osobnou návštevou, podľa prania a dohovoru s triednym učiteľom. Výbor je zostavený zo zástupcov

rodičov za každú triedu, pravidelne sa stretáva prípadne podľa potreby a je pre chod školy pomocníkom. Veľmi dobrá spolupráca je s PPP Partizánske pri integrácii žiakov, výbere povolania a hlavne protidrogovej prevencii. V obci škola nadštandardne spolupracuje so Zväzom záhradkárov pri rôznych podujatiach a so kultúrnou komisiou pri OÚ. Škola úzko spolupracuje s materskou školou - zápis do 1.ročníka, prerokovanie návrhov na odklad školskej dochádzky, vzájomné návštevy detí z MŠ a ZŠ, stretnutia rodičov budúcich prvákov v MŠ, spoločné podujatia detí MŠ a prvákov s rôznym zameraním. A v neposlednom rade je veľmi dobrá aj spolupráca školy s jej zriaďovateľom.

4. Priestorové a materiálno–technické podmienky školy

Škola má priestranný športový areál a relaxačnú zónu okolo hlavnej budovy. V areáli sa nachádza telocvičňa, školská jedáleň a miestnosti pre ŠKD. Škola má zriadené a využíva tieto odborné učebne: telocvičňu, ktorá je dobre zariadená a vybavená, špeciálnu učebňu, učebňu výpočtovej techniky s dataprojektorom, jazykovú učebňu so slúchadlovou zostavou s dataprojektorom a počítačom so softvérovým vybavením pre učiteľa a 16 žiakov, školskú knižnicu s počítačovým vybavením a interaktívnou tabuľou, školské dielne, miništúdio na nahrávanie školských relácií. Tieto odborné učebne sú vo vyhovujúcom stave. Potrebujeme v budúcnosti ešte zlepšiť špeciálnu učebňu. Vybavenie kabinetov je postačujúce, ale je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie, mnohé ešte pochádzajú z prvotného vybavenia školy. Ako priestorový problém sa ukazuje obmedzený počet miestností. Z toho vyplýva, že nie je možné zriaďovať ďalšie špecializované učebne a kabinety. Formou riešenia v budúcnosti by mohlo byť premena niektorých klasických tried na špecializované a žiaci by sa presúvali do tried podľa rozvrhu hodín.

V budúcnosti pre skvalitnenie vyučovania je nutná ďalšia učebňa vybavená s počítačovou technikou. Každý pedagóg by mal mať svoj notebook na modernú a kvalitnú prípravu vyučovania. Ďalším cieľom je budovanie multimediálnych odborných učební.

5. Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, budeme naďalej klásť dôraz na: upravené a estetické prostredie tried, školského okolia, chodieb, aktuálne informácie o aktivitách školy na informačných tabuliach, nástenkách a internetovej stránke školy, budovanie priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom a medzi žiakmi a pedagógmi. O estetiku a účelnosť prostredia tried sa starajú žiaci pod vedením nielen triedneho učiteľa a učiteľa zodpovedného za špeciálne učebne, ale aj vyučujúceho predmetu ochrana a tvorba životného prostredia.. Hygienické požiadavky sú na dobrej úrovni, boli vyriešené rekonštrukciou sociálnych zariadení. Rozvrh vyučovacích hodín spĺňa psychohygienické zásady. Nakoľko sme škola s implementáciou programu "Zelená škola", bude pre nás úprava svojho životného priestoru veľmi dôležitá.

6. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Počas školského roka budeme pravidelne vytvárať bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie. Hneď na začiatku školského roka prevedieme poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Budeme pokračovať v pravidelnom školení zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru. Zabezpečíme pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia a odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov revízií.

Medzi priority školy patrí bezpečnosť a ochrana zdravia. Súčasťou povinnej pedagogickej dokumentácie je Vnútorný školský poriadok pre zamestnancov a žiakov školy a ich zákonných zástupcov. Úlohou vnútorného poriadku je racionálne rozdelenie úloh, správne využívanie pracovného času a predchádzanie školských a pracovných úrazov. Dodržiavanie vnútorného poriadku utvára predpoklady na plynulý chod školy a jej bezpečnosť. Preto sú všetci zamestnanci školy, žiaci a ich rodičia povinní dodržiavať vnútorný poriadok, plniť jeho ustanovenia a správaním i konaním prispieť k šíreniu dobrého mena školy.

Pri vyučovaní v odborných učebniach, na pozemku dodržiajú žiaci špecifické bezpečnostné predpisy pre učebňu predmetu uvedené v prevádzkovom poriadku odbornej učebne, s ktorým je žiak oboznámený na prvej vyučovacej hodine príslušného predmetu. O poučení žiakov urobí učiteľ záznam do triednej knihy. O každom mimoriadnom poučení žiakov o bezpečnosti, ktoré nasleduje po previnení sa voči školskému poriadku hociktorým žiakom školy, urobí triedny učiteľ zápis do triednej knihy. Poučenie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru urobí učiteľ pred každou hromadnou akciou (vychádzka, výlet, exkurzia a iné školské a mimoškolské akcie).

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1. Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)

Výchovno-vzdelávací proces by mal byť usmerňovaný tak, aby žiaci nemysleli a nekonali jednostranne, ale aby boli životaschopní, aby sa naučili premýšľať a vyvinula sa v nich motivácia ďalej sa osobnostne rozvíjať. Na žiakov začneme na vyučovaní vplývať tak, aby pochopili význam a prínos výchovy a vzdelávania. Osvojiť si všetky vedomosti a získať komplexné vzdelanie. Je nutné, aby žiaci v budúcnosti ako zamestnanci dokázali čeliť požiadavkám zamestnávateľov. Aby na budúcom pracovisku nemali problém s bežnou komunikáciou, obchodnou etiketou, reprezentovaním firmy, dodržiavaním firemných etických kódexov, vzťahom k podniku, jeho majetku, zariadenia, materiálov a pod.

Ak sa faktor nekultivovanosti začne u mladého človeka vzráhať, človek otupie citovo, morálne zhrubne a vonkajšia nekultúrnosť sa stane súčasťou jeho života a poznačí jeho ďalší vývoj. Tento stav zostane v ňom, prenesie sa do jeho životného štýlu a zníži kvalitu jeho života.

Voľnejšie učebné osnovy musia priniesť menej formalizmu, byrokracie a mali by otvoriť priestor pre tvorivosť vo vyučovacom predmete. Ide o výchovu spolupracovať s patričným efektom so žiakmi, rozvinúť ich emocionálnu zrelosť, otvoriť im cestu k premýšľaniu a nie k memorovaniu, k múdrosti a k praktickosti. Pedagógovia a škola sa bude musieť snažiť byť menej nudná, mentorská či moralizátorská. To ale neznamená však, že by mal byť chaos, anarchia, benevolencia a ustupovanie žiakom. Mal by vládnuť duch láskavosti ale aj náročnosti. Je tu potreba osvetly rodičov, aby videli širšie a hlbšie súvislosti s prezentovanými cieľmi školy.

Základnou myšlienkou nášho vzdelávacieho programu je **otvorenosť školy** všetkým deťom, rodičom a verejnosti. Hlavne obsahom vzdelania, demokratickými princípmi, rešpektovaním žiaka ako osobnosti, diferencovaným prístupom, naplňovaním jeho kladnejších potrieb, zapojením školy do verejného života, profesionálnou orientáciou, schopnosťou slobodnej a tvorivej práce, samostatného myslenia, chápanie globálnych vzťahov, spriaznenosťou s prírodou a jej zákonmi, a to všetko v súlade všeobecne uznávanými životnými a mravnými hodnotami. Vzdelávací program kladie dôraz hlavne na **všestranný rozvoj osobnosti**.

Výchovno-vzdelávaciu činnosť chceme smerovať k **príprave žiakov na život**, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy. Preto musíme pripraviť človeka rozhladeného, vytrvalého, schopného pracovať v tíme, schopného seba motivácie k celoživotnému vzdelávaniu. Škola umožní všetkým žiakom získať dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecnovzdelávacích predmetoch. Tieto ciele sa dajú splniť iba za spoločnosti všetkých vyučujúcich pravidelne na každej vyučovacej hodine.

Pre budúci život v EU je veľmi významné úsilie školy o **prehĺbenie jazykových zručností** so zameraním na vyučovanie cudzích jazykov pre prax, hlavne anglického jazyka. Chceme zabezpečiť kvalitnú prípravu žiakov v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so

zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov. Od predchádzajúceho školského roka môžeme využívať jazykovú učebňu pripravenú na vysokej úrovni na vyučovanie jazykov. Kvalitnú jazykovú výučbu zabezpečujeme delením tried na dve skupiny.

Značný dôraz kladieme na dosiahnutie **zvýšenia gramotnosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie**. Ich využívanie by sa malo stať v budúcnosti pre každého žiaka končiaceho školskú dochádzku samozrejmosťou. Využívame možnosť vyučovania informatiky na škole od prvého a piateho ročníka. Dnešná doba prináša mnoho výhod pre ľudí, ktorí sú na to pripravení. Aj vo vyšších ročníkoch sme už niekoľko školských rokov pripravovali žiakov, ktorých končili školskú dochádzku na život aj tým, že mali v rámci vyučovania prácu s počítačom, a takto dostávali základy takejto činnosti. Preto sme vybavenie počítačovej miestnosti rozšírili o ďalších päť počítačov a dataprojektor, čím očakávame zvýšenú kvalitu vyučovania.

Považujeme za nutné naznačiť cestu ku **zdravému a tvorivému životnému štýlu**, formovať u žiakov **schopnosť kultúrneho a estetického cítenia**, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie. Na tento cieľ budú slúžiť výchovné predmety, akcie usporadúvané školou, súťaže, výchovno-vzdelávacie akcie usporadúvané a zabezpečované školou.

Budeme sa snažiť orientovať pedagogické stratégie na **riešenie problémových úloh** a tvorbu projektov. K tomu, aby sa žiaci naučili riešiť problémy, je potrebné, aby sa naučili pýtať, hľadať problémy, snažiť si nájsť odpovede. Takéto zameranie sa na všetkých predmetoch bude pripravovať na každej vhodnej vyučovacej hodine. Bude náročná práca pre vyučujúcich. Aj žiaci si budú musieť zvyknúť na vyučovanie takýmto spôsobom.

Veľký dôraz budeme hneď od začiatku klásť na **vytvorenie dobrého tímu v triede**, na rozvíjanie sebapoznania a sebahodnotenia žiaka. Intenzívnejšie to bude v prvých týždňoch septembra, v ktorých vyčleníme prvé vyučovacie hodiny na každom predmete, zamerané na sebahodnotenie. Cieľom bude, aby žiaci získali dobrý učebný štýl, poznali svoje silné a svoje slabé stránky. Zameriame sa na týchto hodinách na to ako odbúravať trému a stres pred vyučovaním a počas vyučovania. Pomôžeme žiakom odučiť sa zlých zvykov a návykov pri učení a na hodinách. Chceme hneď od začiatku vytvoriť dobrú klímu v triedach. V týchto hodinách budeme pokračovať počas celého školského roka.

Sme si veľmi dobre vedomí, že naši žiaci majú nedostatky. Veľký problém je **čítanie s porozumením**. Preto posilníme vyučovanie jazyka slovenského od piateho ročníka z vyšším počtom hodín zameraných na práve túto problematiku. Ďalším zvýšením počtu hodín matematiky chceme rozvíjať schopnosti našich absolventov, týmto chceme zlepšiť **logické myslenie** našich žiakov a rozvíjanie takýchto schopností. Chceme dať každému žiakovi šancu zvládnuť riešenie problémov.

Škola zabezpečí podmienky na **vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami** tak, aby mali rovnocenný prístup vo vzdelávaní. Aj v predchádzajúcich školských rokoch sme takýmto žiakom pomáhali. V nastúpenom trende budeme pokračovať a dáme možnosť takéhoto vzdelávania naďalej. Chceme sa výraznejšie zamerať na **nadaných žiakov**, chceme im vytvoriť maximálne podmienky pre ich rozvoj. Chceme u týchto žiakov preferovať metódy, ktoré budú rozvíjať talent a nadanie týchto žiakov formou špecifických úloh. Budeme im ponúkať možnosť účasti na rôznych súťažiach a akciách školného či okresného charakteru.

Chceme naviazať na dobré výsledky a tradície našej školy. Chceme naďalej rozvíjať silné stránky školy a maximálne eliminovať a napraviť to, čo považujeme za nedostatky.

Hlavným cieľom je, aby žiaci nadobudli :

- **primerane veku rozvinuté kľúčové spôsobilosti (kompetencie), zmysluplné základné vedomosti a znalosti a vypestovaný základ záujmu o celoživotné učenie sa,**
- **jasné povedomie národného a svetového kultúrneho dedičstva,**
- **záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti.**

K splneniu cieľov je potrebné:

- zaviesť nové formy a metódy práce,
- podporovať talenty, osobnosť a záujmy každého žiaka,
- posilniť úlohu a motiváciu učiteľov, ich profesijný a odborný rast,
- skvalitniť spoluprácu s rodičmi, verejnosťou a inými školami aj v zahraničí.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Sme dedinská škola. Vzhľadom na počet žiakov a priestorové podmienky je základným pilierom výchovno-vzdelávací proces so všeobecným zameraním v každom ročníku. Učivo v jednotlivých predmetoch je obohatené o témy praktického a kompetenčného obsahu. Dôraz sa kladie nielen na teoretické vedomosti, ale predovšetkým na ich využitie pre ďalšie štúdium, pre život. Okrem toho sa škola zmeriava na získanie statusu "Zelená škola" a teda ochrana a tvorba životného prostredia je základom profilácie školy. Tomu sú podriadené nielen rozličné aktivity školy ale aj školský učebný plán a školský vzdelávací program, v ktorom sú zakomponované vlastné voliteľné predmety – Tvorba a ochrana životného prostredia, Regionálna výchova.

Po vykonanej analýze podmienok školy, možností a potrieb žiakov a rodičov je zameranie školy vyjadrené v podobe nasledovných vzdelávacích priorít:

- 1. Otvorená škola pre základné vzdelanie zamerané na „aktívne zručnosti“ žiakov**
- 2. Rozvíjať komunikačné zručnosti žiakov v – slovenskom jazyku**
 - cudzích jazykoch
 - informačných a komunikačných technol.
 - v sociálnych vzťahoch
- 3. Rozvíjať finančnú gramotnosť**
- 4. Rozvíjať ekologické myslenie a pozitívny postoj k ochrane a tvorbe životného prostredia**
- 5. Pomoc žiakom so špeciálnymi vzdelávacími potrebami**

6. **Podporovať rozvíjanie pohybových schopností žiakov**
7. **Vytvoriť podmienky pre zdravý a tvorivý životný štýl**
8. **Rešpektovať vo výchovno -vyučovacom procese Dohovor o právach dieťaťa, ľudské práva, práva dieťaťa, predchádzať všetkým formám diskriminácie, intolerancie...**

Realizácia vzdelávacích priorít:

Na podporu a naplnenie priorít je nutné počas vyučovania a v mimovyučovacích aktivitách využiť nasledovné činnosti počas celého školského roka:

- *prezentácia školy na verejnosti* – vydávanie školského časopisu, ponuka pre rodičov, školské relácie vysielanie aj v obci
- *podpora akcií usporadúvaných obcou* – výstavy, oslavy, iné akcie v obci
- *prezentácia školy na internete* – aktualizácia webovej stránky školy
- *deň otvorených dverí* – pomoc pre rodičov, oboznamovanie so školou, spolupráca s MŠ
- *akcie pre verejnosť* – výstavy žiakov, publikácia úspechov školy, karneval, olympiáda detí s MŠ, turnaje v športe, Deň matiek, Deň otcov
- *spolupráca so ZRŠ* – organizácia triednych schôdzok, pohovor s rodičmi, spoločné akcie, konzultačné dni pre rodičov
- *zápis do prvého ročníka* – uvítanie prváčikov a zoznámenie sa školou
- *ocenenie žiakov u starostu* – stretnutie tých žiakov, ktorí sa najviac pričínili o reprezentáciu školy na verejnosti
- *zapojenie sa do súťaží* – zúčastňovať sa na všetkých dostupných súťažiach a príprava žiakov na tieto súťaže
- *širšia ponuka možností jazykovej výučby* – ponúknuť žiakov jazykové krúžky a rozšíriť túto ponuku i pre rodičov
- *jazykové vzdelávanie pre učiteľov* – umožniť pedagógom rozšíriť svoje vedomosti v cudzích jazykoch
- *organizácia vlastných akcií* – takéto akcie nechať moderovať žiakmi /karneval, Farebný deň, vianočné večierky.../
- *konverzačné súťaže* – ponuka pre jazyky
- *čitateľská gramotnosť s porozumením* – spoločné čítanie časopisov a kníh, návšteva knižnice, práca s knihou v knižnici, recitačné súťaže, podpora žiackej knižnici, spevácke súťaže, besedy...

- *finančná gramotnosť* – začleniť do jednotlivých predmetov, uplatniť medzipredmetové vzťahy, naučiť žiakov identifikovať dôležité informácie, využívať autentické materiály – reklamné letáky, inzeráty, komerčné ponuky, začleniť tému - hospodárenie domácnosti
- precvičovať so žiakmi čítanie s porozumením – vyhľadávať varovné signály klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť zmluvy).
- zabezpečiť orientáciu a prehľad vo finančných produktoch a službách, rešpektovať zásadu všeobecnosti
- finančné vzdelávanie je možné realizovať aj v rámci školského klubu detí v spoločenskovednej oblasti
- *zlepšenie IKT* – ponuka počítačových krúžkov, delenie na skupiny,
- *rozvíjanie zdrojov informácií* – prístup žiakov na internet
- *citové vnímanie umenia* – návšteva divadelných predstavení, výstav, knižníc
- *udržiavanie tradícií* – ľudové zvyky, Vianoce, Veľká noc, výzdoba školy, triedy
- *prebudenie záujmu o umenie* – organizovanie výstav, návštevy výstav, Kurz tanca a spoločenského správania
- *kultúra stravovania* – rozvíjanie detského vkusu, stolovanie v školskej jedálni, kultúra stolovania
- *estetická úprava* – úprava školských úloh, písomných prác, domácich úloh, hygiena žiakov, čistota v triedach a na chodbách, spolupráca na zlepšovaní školského prostredia, starostlivosť o kvety a vysadené stromy v okolí školy, úprava okolia školy
- *pobyt a pohyb na čerstvom vzduchu* – pohybový a relaxačný pohyb žiakov cez prestávky, bezpečnosť pri pohybových hrách
- *využitie voľného času* – rozvrhnutie času na prácu a oddych, ponuka športových krúžkov pre prvý a druhý stupeň, plavecký kurz, lyžiarsky výcvik, dopravná výchova, zdravotnícky krúžok,
- *ochrana človeka* – ochrana za mimoriadnych situácií, vzťah k handicapovaným ľuďom, beseda s lekárom, protidrogové akcie
- *ľudské práva*- v oblasti ľudských práv organizovať besedy, stretnutia, výstavy, spolupracovať s miestnymi organizáciami, integrovať zdravotne znevýhodnených do vyučovacieho procesu
- *celoškolské súťaže* – príprava žiakov k obratnosti, kolektívne cítenie, kritické myslenia
- *ochrana životného prostredia* – zapojenie sa do projektu Zelená škola a realizovanie najrozličnejších aktivít ako napr. šetrenie elektrickou energiou, šetrenie vodou, separovanie odpadu, zber starého papiera

- *ochrana prírody* – spoločné výlety do okolia, výlety do prírody, zber liečivých rastlín, Škola v prírode, výsadba drevín v areáli.

3. Profil absolventa

Absolvent našej školy by mal svojím vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziľudské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, byť schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy, byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia a práce s informáciami, poznať metódy prírodných vied (hypotéza, experiment, analýza) a diskutovať o prírodovedných otázkach, mať schopnosť presadzovať ekologické prístupy pri riešení problémov, mať schopnosť vnímať dejiny vlastného národa vo vzájomnom prepojení s vedomosťami zo všeobecných dejín, dobre ovládať slovenský jazyk a sám sa starať o kultúru svojho písomného a ústneho vyjadrovania, ovládať dva svetové jazyky, mať schopnosť vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy, byť si vedomý svojich kvalít, byť pripravený uplatniť sa v zamestnaní a byť zodpovedný za svoj život.

ISCED 1

Absolvent primárneho vzdelania má **osvojené tieto kľúčové kompetencie:**

sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rozumie rôznym typom doteraz používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky medziosobnej komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti,
- v cudzích jazykoch je schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, ako aj tvoriť texty, týkajúce sa bežných životných situácií,

kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- používa základné matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách a je schopný (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely)
- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov,

kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií,
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete,
- vie používať rôzne vyučovacie programy,

- získal základy algoritmickeho myslenia,
- chápe, že je rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT.

kompetencia učiť sa učiť sa

- má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov ,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,
- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok,

kompetencia riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhuje riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápaným a spolupracujúcim) spôsobom,

osobné, sociálne a občianske kompetencie

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere,
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti,
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine,
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadiami a postupmi pri spoločnej práci,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

kompetencie ekologického myslenia

- dokáže komplexne vnímať problematiku životného prostredia
- dokáže riešiť problémy s ekologickým prístupom
- má pozitívny vzťah k ochrane a tvorbe životného prostredia,

kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a postoj,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

4. Profil absolventa

Absolvent nižšieho sekundárneho stupňa našej školy by mal svojim vystupovaním robiť dobré meno škole, učiteľom a rodičom a obci. Mal by byť schopný vytvárať dobré medziľudské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, byť schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy, byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia a práce s informáciami, poznať metódy prírodných vied (hypotéza, experiment, analýza) a diskutovať o prírodovedných otázkach, komplexne vnímať problematiku životného prostredia a mať schopnosť presadzovať ekologické prístupy pri riešení problémov, mať schopnosť vnímať dejiny vlastného národa vo vzájomnom prepojení s vedomosťami zo všeobecných dejín, dobre ovládať slovenský jazyk a sám sa starať o kultúru svojho písomného a ústneho vyjadrovania, ale ovládať aj dva svetové jazyky, mať schopnosť vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy, byť si vedomý svojich kvalít, byť pripravený uplatniť sa v zamestnaní a byť zodpovedný za svoj život.

V našej škole sa výchovno-vzdelávací proces bude realizovať tak, aby žiaci mali potrebné vedomosti a zručnosti, ale aby všetky svoje vedomosti, zručnosti, schopnosti dokázali aj správne využiť pri realizácii úloh.

Ako vzdelávacia inštitúcia sa nevzdávame ani úlohy výchovy, preto chceme, aby náš absolvent bol aj usilovný, svedomitý, samostatný, čestný.

Nadväzujúc na spôsobilosti získané v priebehu primárneho vzdelávania absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania má osvojené kľúčové kompetencie:

kompetencia k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom a v dvoch cudzích jazykoch,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných

situáciách,

- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovně ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

kompetencie sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine - uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch,

kompetencie ekologického myslenia

- dokáže komplexne vnímať problematiku životného prostredia
- dokáže riešiť problémy s ekologickým prístupom
- má pozitívny vzťah k ochrane a tvorbe životného prostredia,

kompetencie pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho budúcom plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,

kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote,

kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia,
- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

5. Pedagogické stratégie

V oblasti rozumovej výchovy je naším cieľom *rozvíjať u žiakov* tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu, sebahodnotenie.

Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať *stimuláciou skupín žiakov* so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností.

Výchovný poradca poskytne *odbornú pomoc* žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ich rodičom a zamestnancom školy.

Práca v oblasti *environmentálnej výchovy* je na našej škole na dobrej úrovni. Okrem toho, že sú aktivity zapracované do všetkých predmetov, hlavne prírodovedných, je vyvíjaných množstvo triednych a celoškolských environmentálnych aktivít. Dokonca je zavedený samostatný predmet ochrana a tvorba životného prostredia, ktorý vychádza zo vyučovacích štandardov environmentálnej výchovy a okrem toho prostredníctvom aktívnej činnosti pri ochrane a tvorbe svojho životného prostredia, formuje pozitívne postoje žiakov k tejto problematike. Žiaci majú o túto oblasť záujem.

Pri *prevencii drogových závislostí* sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy. I napriek tomu, že s tvrdými drogami sme sa nestretli, treba sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholickým nápojom cez koordinátora, rodičov a všetkých vyučujúcich, účelným využívaním voľného času i vlastným príkladom.

Budeme sa snažiť dôsledne vychádzať z potrieb žiakov a *motivovať ich do učenia* pestrými formami výučby. Chceme si všímať ich *talent* v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej nožnej miery. Viac budeme preferovať *samostatnú prácu žiakov* a ich cieľavedomé zvládanie učiva.

Dôležitým odporúčaním do budúceho šk. roka je pre nás potreba orientácie na *pozitívne hodnotenie žiakov*, najmä slaboprosievajúcich, pre zvýšenie *vnútornej motivácie*.

Podporujeme vyučovanie pomocou didaktickej techniky, besedy, diskusie, samostatné výstupy a práce žiakov. Dôraz je kladený na *samostatnosť a zodpovednosť* za učenie.

Využívame IKT vo vyučovaní, využívame nové programy na vyučovanie s pomocou počítačovej techniky. Žiaci, ktorí najviac a úspešne reprezentovali našu školu, budú na konci roka odmeňovaní, a ich úspechy sú pravidelne zverejňované v školskom časopise a školskej relácii.

Pri určovaní *pedagogických stratégií* si určujeme spôsoby ako škola spoločne môže rozvíjať *klúčové spôsobilosti* a aby boli v súlade so zámerni školy. V tejto činnosti ide o spojenie síl všetkých učiteľov jednotlivých predmetov.

Osvojenie si novej stratégie učenia, motivácia na celoživotné vzdelávanie

- integrovanie učenia do zmysluplných celkov, rozvíjanie u žiakov schopnosť samostatnej práce, zadávanie samostatnej činnosti, pestovanie návyku sebakontroly, nachádzanie súvislostí, vyhľadávanie informácií z rôznych zdrojov

Podnecovanie žiakov k tvorivému, logickému uvažovaniu a k riešeniu problémov

- využívanie vhodných metód k rozvoju kreativity, projektové vyučovanie, predkladanie žiakom problémy viazané na učebnú látku a každodenný život, stanovuje vhodný spôsob na riešení problému, vyhodnotenie správnosti, aplikácia podobných situácií

Vedenie žiakov, účinnej a otvorenej komunikácii

- kladenie dôrazu na stručné, logické a výstižné vyjadrovanie ústnom a písomnom prejave, zoznamovanie žiakov so základnými prostriedkami komunikácie, aby žiak vedel prezentovať svoje názory a svoju prácu i na verejnosti, hovoriť k veci, obhájiť si svoj názor

Rozvíjanie schopností spolupracovať a rešpektovať prácu a úspechy svoju a iných

- zaraďovanie žiakov do skupín, práca v dvojiciach, spoločne so žiakmi vytvárať a rešpektovať pravidlá na spoluprácu, upevňovanie dobrých medziľudských vzťahov organizovaných akciami pre nižšie i vyššie ročník, spolu, prezentácia svojej práce a výsledkov pred ostatnými spolužiakmi, viesť žiakov aby neubližovali mladším spolužiakom

Príprava žiakov, aby sa prejavovali ako slobodné a zodpovedné osobnosti

- kladenie dôrazu na ohľadupnosť, zdvorilosť, úctu, kultivované vystupovanie a slušné správanie k druhým ľuďom, podpora vlastnej sebadôvery u žiakov, prezentácia vlastných schopností žiakov, nachádzanie vlastných chýb a poučenie sa z nich, samostatné rozhodovanie a nesenie zodpovednosti za výsledok, prejavovanie pozitívnych citov pri prežívaní rôznych situácií, organizovanie rôznych triednych akciách, nájsť citlivý prístup k sebe a ostatným spolužiakom

Vedenie žiakov k aktívnemu rozvíjaniu a ochrane fyzického, duševného a sociálneho zdravia

- vyžadovanie dodržiavania pravidiel bezpečného správania v škole i mimo nej, zapájanie žiakov do činností a aktivít usporadúvaných školou podporujúce zdravie a zdravého životného štýlu, vytvárať preventívne programy na ochranu zdravia, naučiť žiakov uplatňovať zložky zdravého životného štýlu

Vedenie žiakov k tolerancii a ohľadupnosti k ostatným ľuďom, ich kultúram a duchovným hodnotám

- naučiť žiakov k tolerancii ku všetkým deťom bez rozdielu rasy, náboženstva, kultúry, etnických skupín

Osvojenie si ekologického myslenia a formovanie pozitívnych postojov k ochrane a tvorbe životného prostredia

- naučiť vnímať životné prostredie v jeho komplexnosti a používať pri riešení problémov ekologický prístup

6. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Na našej škole evidujeme žiakov so špeciálnymi poruchami učenia alebo správania v bežných triedach. Integrovaní žiaci postupujú podľa IVVP, ktoré sú spracovávané vyučujúcim učiteľom v predmete, triedneho učiteľa, výchovného poradcu a rodiča. Po konzultácii na PPP ho schvaľuje riaditeľ školy. Pravidelne počas školského roka sa tieto programy vyhodnocujú a navrhuje sa zlepšenie pre žiakov, aby požadované učivo zvládli.

a) *Vzdelávanie žiakov so špecifickými poruchami učenia* – pri vyučovaní musíme podporovať schopnosť koncentrácie žiakov, usmerňovať ich hyperaktivitu a impulzívne správanie. Škola bude zaisťovať individuálnu prácu žiaka, rešpektovanie jeho pracovného tempa, častejšie opakovanie učiva, postup podľa jeho druhu a stupňa poruchy, pravidelnú relaxáciu, jednotný prístup vyučujúcich

b) *Vzdelávanie žiakov s poruchami správania* – aby aj títo žiaci zvládali ŠKVP je nutné diferencovať výchovno-vzdelávacie postupy, formy a metódy výchovnej a vzdelávacej práce. Škola zaisťuje širšie možnosti športového využitia takéhoto žiaka.

c) *Vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia* – v prvom rade je nutné, aby takýto žiak si osvojil dokonale slovenský jazyk. Škola im zaisťuje podporu ich úspešnosti. Zaisťuje učiteľa, ktorý dobre pozná ich prostredie, individuálny prístup, odlišné metódy a formy práce na zvládnutie učiva, pravidelnú komunikáciu a spätnú väzbu, spoluprácu s PPP a ŠPP, prípadne s ďalšími odborníkmi.

d) *Žiaci s nadaním* – zaradenie nadaných žiakov do bežnej triedy je pre vyučujúceho veľmi náročný proces. Takéto zaradenie vyžaduje od učiteľa náročnejšiu prípravu na vyučovanie. Pre týchto žiakov je potrebná zvýšená motivácia k rozširovaniu základného učiva do hĺbky. Na matematike majú dobrú pamäť, kvalitnú koncentráciu a záujem riešiť problémové úlohy. Svojimi vedomosťami presahujú stanovené požiadavky. Škola im bude umožňovať pracovať samostatne na počítači (vzdelávacie programy), individuálne pracovať na hodinách s rôznou literatúrou (hlavolamy, kvízy, záhady, problémové úlohy). Na ďalších vyučovacích predmetoch sú im zadávané náročnejšie samostatné úlohy a sú poverovaní riadením a vedením skupín. Žiakom hudobne a výtvarne nadaným budú kladť vyučujúci vyššie nároky na ich schopnosti a šikovnosť, rôzne iné techniky a hudobné štýly. Sú podporovaní i v mimoškolských aktivitách. Pohybovo nadaní žiaci sú podporovaní a rozvíjaní vo všetkých pohybových aktivitách. Žiaci sú zapájaní do všetkých možných športových súťaží či už v rámci školy alebo mimo nej. Reprezentujú školu. Veľmi často sa stáva, že takýto žiak má výkyvy v správaní. Je nutné ich správanie usmerňovať s pedagogickým optimizmom a taktne, ale dôsledne. Usmerňujeme žiakov v osobnej výchove, vedieme ich k rovnakému prístupu k menej nadaným spolužiakom, k tolerancii, ochote pomáhať slabším. Nie je výnimkou, že ak žiak vyniká v jednej oblasti v inej je priemerný.

Pri výchove a vzdelávaní detí a žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ) sa postupuje podľa Vzdelávacích programov pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím, deti a žiakov s vývinovými poruchami učenia, žiakov s poruchami aktivity a pozornosti, deti a žiakov s viacnásobným postihnutím, žiakov s poruchami správania. Vzdelávacie programy pre deti a

žiacov so ZZ sú určené žiacov vzdelávaných v školskej integrácii (začlenených) v základnej alebo strednej škole.

V našej škole evidujeme žiacov:

- žiacov so zdravotným znevýhodnením
- žiacov zo sociálne znevýhodneného prostredia
- žiak s nadaním

Pri výchove a vzdelávaní žiakov chorých a zdravotne oslabených sa podľa § 94 ods. 2 písm. g) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiacov chorých a zdravotne oslabených. Tento vzdelávacie program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania.

Pri výchove a vzdelávaní detí chorých a zdravotne oslabených je aktuálna potreba uplatňovania humanistickej výchovy, ktorá rešpektuje právo na výchovu a vzdelávanie v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa a s Európskou chartou pre výchovu a vzdelávanie chorých detí a mládeže.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

žiaci chorí a zdravotne oslabení plnia rovnaké ciele vzdelávania ako žiaci základných škôl na primárnom stupni vzdelávania a nižšom stupni sekundárneho vzdelávania.

2. Stupeň vzdelania

Primárne vzdelávanie - ISCED 1 (prvý stupeň základnej školy).

Nižšie sekundárne vzdelávanie - ISCED 2 (druhý stupeň základnej školy).

3. Profil absolventa

Profil absolventa primárneho vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

4. Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti pre žiacov chorých a zdravotne oslabených sú tie isté ako uvádza Štátny vzdelávacie program ISCED 1 – primárne vzdelávanie a Štátny vzdelávacie program ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie.

Špecifiká výchovy a vzdelávania

- Vzdelávanie žiakov chorých a zdravotne oslabených má individuálny charakter .
- Prioritou prístupu k chorému a zdravotne oslabenému žiakovi je dynamická interakcia medzi špeciálnym pedagógom a žiakom. Základom tejto interakcie sú individuálne formy pedagogickej práce učiteľa so žiakom, využívanie špeciálnych učebných a kompenzačných pomôcok a osobitný a jedinečný prístup k žiakovi.
- Využívané formy, metódy a prostriedky práce v triede sú podriadené zdravotnému stavu žiaka - pacienta.
- Žiak chorý a zdravotne oslabený môže byť vzdelávaný:
- v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii (podľa § 94 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z).
- žiak chorý a zdravotne oslabený vzdelávaný v školskej integrácii postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len IVP).
- pravidelne s ním pracuje školský špeciálny pedagóg.
- školský špeciálny pedagóg sa podieľa na tvorbe
- v prípade zlepšenia zdravotného stavu žiaka chorého a zdravotne oslabeného sa môže žiakovi vzdelávanému v špeciálnej triede alebo v školskej integrácii prehodnotiť forma vzdelávania v priebehu školskej dochádzky, t.j. žiak môže byť preradený do bežnej triedy alebo môže byť školská integrácia ukončená.

Hodnotenie žiaka so špeciálnymi výchovno –vzdelávacími potrebami (ŠZP)

- pri hodnotení a klasifikácii žiaka so (ŠZP) postupovať podľa Metodicko-informatívneho materiálu Žiak so ŠZP , schválený MŠ SR dňa 31. 9.2004 rozhodnutím č. CD-2004/23602-1:095 s platnosťou od 2. Septembra 2004 Čl.2, kde sa určuje organizácia výchovno - vzdelávacej práce, klasifikácia a hodnotenie
- pri hodnotení a klasifikácii žiaka so (ŠZP) postupovať podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov chorých a zdravotne oslabených , ktorý je súčasťou ŠVP, pod č. CD-2008-18550/39582-1:914 26.5.2009

1: Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je okrem všeobecných cieľov, vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby čo najviac rozvinuli vlastné kompenzačné mechanizmy, aby plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a aby sa stali tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou.

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje:

- V triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi školy; ak má takýto žiak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, je vzdelávaný podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie ; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť.

- U žiakov so zdravotným znevýhodnením si stanovuje učiteľ dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia.
- Potvrdenie o tom, že žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vydáva podľa kompetencií školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie a na základe odborného vyšetrenia.

- Žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, musí mať vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program. Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva škola spoločne so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie podľa kompetencií.
- Riaditeľ školy je povinný pri výchove a vzdelávaní takéhoto žiaka zabezpečiť systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie. Podľa potreby škola môže spolupracovať aj so špeciálnou školou.

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces;
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok

- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, psychológa, logopéda a iných zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka.

2: Výchova a vzdelávanie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Na našej škole evidujeme žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, a preto je VP pre takýchto žiakov súčasťou nášho ŠKVP.

Špecifickým cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je prostredníctvom eliminácie alebo odstránenia hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia (komunikačné schopnosti, kultúrne a sociálne vylúčenie, hygienické návyky...) dosiahnuť primeraný rozvoj ich schopností. Uskutočňuje sa v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy. Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, najmä:

- K žiakovi pristupovať individuálne, vyučujúci, tr. učiteľ, vých. poradca
- Realizovať celodenný výchovný systém, ktorý predlžuje čas dieťaťa v motivujúcom školskom prostredí a umožňuje mu zmysluplne stráviť voľný čas a pripravovať sa na vyučovanie
- Formou krúžkovej činnosti
- Formou štúdia v školskej knižnici s prístupom na Internet a využívaním počítača, určeného výhradne pre tieto deti
- Formou finančnej pomoci, tj. nákupom školských pomôcok raz do roka v sume 30 eur
- Formou finančného príspevku na stravu v školskej jedálni
- Formou začleňovania do práce v školskej samospráve tried, začleňovaním do kolektívu pri plnení povinností v triede
- Začleňovať do skupín v triede, na vyučovaní, školských akciách
- Vyzdvihovať žiakove kladné vlastnosti a stavať na nich
- Vytvoriť atraktívne edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká detí, viesť k vzájomnej spolupráci, pomoci jeden druhému
- Pri vytváraní školských vzdelávacích programov zohľadňovať atraktívne edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká detí zo sociálne znevýhodneného prostredia národnostných menšín
- Realizovať programy orientované na zlepšenie spolupráce rodičov so základnou školou

7. Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Vyučujúci sú povinní splniť počas školského roku prierezové témy uvedené v jednotlivom učive a to buď ako súčasť učiva, alebo ako samostatný projekt. Jednotlivé témy sa prelínajú učivom jednotlivých predmetov a počas celej školskej dochádzky sa k nim budú stále vracáť v rôznych obmenách.

Prehľad prierezových tém:

- a) *osobnostný rozvoj* - rozvoj schopnosti poznania
 - sebazpoznanie a sebaregulácia
 - psychohygiena a kreativita
- b) *sociálny rozvoj* - poznávanie ľudí a medziľudské vzťahy
 - komunikácia
- c) *morálny rozvoj* - riešenie problémov a schopnosť sa rozhodnúť
- d) *výchova osobnosti* - princípy demokracie
 - škola a štát
- e) *multikultúrna výchova* - ľudské vzťahy a etnický pôvod
 - princíp sociálneho zmieru
- f) *environmentálna výchova* - základné podmienky života a ekosystémy
 - ľudské aktivity a životné prostredie
 - vzťah človeka k prostrediu

8. Charakteristika vzdelávacích oblastí

8.1.1. **Jazyk a komunikácia**

V jazykovej časti oblasti jazyk a komunikácia sú určujúcimi ciele rozvíjania komunikatívnych schopností žiakov, ktoré síce boli deklarované aj v minulosti, ale ich uskutočňovanie bolo vytláčané tendenciou obsiahnuť pomerne veľkú sumu jazykových pojmov na vysokej úrovni abstrakcie **Zdôrazňujeme preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikatívnych kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.** Výrazne sa posilnil komunikatívno-zážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabil sa tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny – lingvistiky. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunitami. **Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.**

Primárnym v literárnej výchove sa stáva rozvoj schopnosti žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu špecifik, ktoré v poznávacom procese predstavuje estetické osvojovanie reality. Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (recepciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu. Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote. Jazyk sa chápe ako znak národnej a individuálnej identity, ako prostriedok komunikácie a profesionálnej realizácie a prostriedok na vyjadrovanie citov a pocitov.

Cudzie jazyky naopak prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných štátnym jazykom. Poskytujú ťivý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu ťiakov v rámci Európskej únie.

Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe ťivota ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Obsah vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sa realizuje vo vzdelávacích predmetoch slovenský jazyk a literatúra, vyučovacích jazykoch a cudzích jazykoch pre nižší sekundárny stupeň vzdelávania:

- Slovenský jazyk a literatúra (na základných školách s vyučovacím jazykom slovenským),
- Slovenský jazyk a slovenská literatúra (na základných školách s vyučovacím jazykom národností),
- Vyučovacím jazyk a literatúra – maďarský jazyk, ukrajinský jazyk, rusínsky jazyk, nemecký jazyk, rómsky jazyk (na základných školách s vyučovacím jazykom národností, na základných školách s vyučovaním jazyka národnosti),
- 1. cudzí jazyk – anglický jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, francúzsky jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk
- 2. cudzí jazyk – anglický jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, francúzsky jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk

Členenie vzdelávacej oblasti podľa kľúčových jazykových kompetencií, t. j. podľa procesov, ktoré sa nimi rozvíjajú:

- Počúvanie
- Komunikácia (hovorenie) s porozumením
- Čítanie
- Písanie

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, ťe vedie k:

- podpore sebadôvery každého ťiaka,
- k osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich ťivot a zaujať aktívne miesto v socio-kultúrnom prostredí,
- príprave všetkých ťiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na rozvoji demokratickej spoločnosti, pluralizmu a kultúrnej otvorenosti,
- zaručení rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých ťiakov,
- pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku, v ktorom sa odráta historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským záťitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní,
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami, prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,
- viesť ťiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

8.1.2. Matematika a práca s informáciami

Obsah v tejto oblasti vzdelávania sa sústreďuje na dobudovanie pojmu prirodzených, celých a racionálnych čísel a početových výkonov týmito číslami. Na tomto stupni sa kladú základy algebry (riešenie rovníc a nerovnic, funkcií). Z geometrie sa paralelne rozvíja rovinná aj priestorová geometria, rozširujú sa ťiacke vedomosti o geometrických útvaroch, naučia sa

vypočítať obvod a obsah rovinných útvarov a povrch a objem priestorových útvarov. Zoznamujú sa s meraním dĺžky obsahu a objemu ako aj meraním veľkosti uhlov.

Informatika podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využitvaniu prostriedkov informačnej civilizácie rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní aj iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Cieľom je, aby žiak získal schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať žiakovo logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problémov. Žiak ju spoznáva ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

Informatika podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Oblasť tvoria predmety **matematika a informatika**.

Predmet matematika je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament. Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov, z ktorých žiaci sa zoznamujú s primeranými elementárnymi poznatkami a riešeniami praktických úloh. Sú to: *Čísla, premenná a početové výkony s číslami, Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy, Geometria a meranie, Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika, Logika, dôvodenie, dôkazy*.

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe, čo znamená, že matematické poznatky sú žiakom prezentované s využitím už existujúcich matematických poznatkov žiakov a skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Pri prezentovaní matematických poznatkov a skúseností sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

V predmete informatika žiaci sú vedení k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s informáciami v počítačových systémoch. Vzdelávací obsah informatiky v ŠVP je rozdelený na päť tematických okruhov:

- *Informácie okolo nás,*
- *Komunikácia prostredníctvom IKT,*
- *Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie,*
- *Princípy fungovania IKT,*
- *Informačná spoločnosť.*

8.1.3. Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody. V tejto oblasti žiaci dostávajú príležitosť poznávať prírodu ako systém, ktorého súčasťou sú vzájomné premeny, pôsobia na seba a ovplyvňujú sa. Na takomto poznaní je založené aj pochopenie dôležitosti prírodnej rovnováhy pre existenciu živých sústav, vrátane človeka. Prírodovedné predmety svojím činnostným a bádateľským charakterom vyučovania umožňujú žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam prírodných procesov, a tým si uvedomovať aj užitočnosť prírodovedných poznatkov a ich aplikáciu v praktickom živote.

Cieľom vzdelávania prostredníctvom obsahu tejto oblasti je porozumieť prírodným aspektom vplývajúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o

prírodu a dianie v nej, získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale aj prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov v prírode a v laboratóriu, čím si rozvíjajú zručnosti pri práci s grafmi, tabuľkami, schémami, obrázkami, náčrtmi.

Podstatné je poznanie základných princípov ochrany krajiny a životného prostredia a osvojenie si základných princípov zdravého životného štýlu. Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s predmetmi napríklad fyzika, chémia, biológia, geografia a matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má ťiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

6.1.4. Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť sa prostredníctvom obsahu snaží uchovať kontinuitu tradičných hodnôt našej spoločnosti v súlade s aktuálnymi integračnými procesmi, viesť k vnímaniu vlastenectva a národnej hrdosti v kontexte európanstva a multikulturizmu.

Cieľom vzdelávacej oblasti je zoznámiť ťiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi prírodou a spoločnosťou. Poznanie minulosti svojho národa ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Ťiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú základné vedomosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne a o ostatných regiónoch Slovenska. Oboznamujú sa s územím, obyvateľmi, ich tradíciami a zvykmi, so svetom detí i dospelých, osvojujú si pravidlá a normy správania doma, v škole a na verejnosti. Učia sa orientovať v čase, časových údajoch, histórii vlastnej rodiny, svojej vlasti i ľudskej spoločnosti. Vedú sa k pochopeniu vlastného miesta a roly v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti. Vychováva ťiakov k láske k vlasti a súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu prostrediu.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť otvára priestor pre kultivovanie individuálnych a spoločenských spôsobilostí (kompetencií), učí vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, ponúka argumenty, inšpiruje k tvorivému riešeniu otázok dôležitých pre vzdelanostnú spoločnosť. Rozvíja myšlienkové operácie, praktické zručnosti a vedomie vlastnej identity ťiaka.

Výchova a vzdelávanie v oblasti smeruje k vytváraniu kľúčových kompetencií tým, že ťiakov vedie k:

- orientácii v čase a priestore,
- získavaniu základných schopností a zručností poznávať historický materiál,
- získavaniu základných vedomostí z oblasti historických faktov (svetové a národné dejiny),
- pochopeniu príčin a dôsledkov historických udalostí,
- čítaniu a interpretovaniu historických máp, obrázkov, fotografií, tabuliek a iných prostriedkov používaných v dejepise,
- osvojovaniu noriem spoločenského správania a občianskeho spolužitia,
- rešpektovania hodnoty pozitívnych medziľudských vzťahov,
- práci s informáciami o Slovenskej republike ako časti zeme a o Zemi ako celku,
- porozumeniu premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek,
- porozumeniu a rozvíjaniu čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov ako prostriedkov geografie,
- rozvíjaniu podnikateľských zručností spracúvaním projektov,

- zvládnutiu bežných situácií v osobnom i občianskom živote,
 - nachádzaniu vlastného miesta a roly v spoločnosti,
 - získavaní orientácie v aktuálnom verejnom živote Slovenskej republiky i vo svete,
 - pochopeniu podstaty demokracie, práv a povinností občanov, rozpoznávaní protiprávneho konania a uvedomeniu si jeho dôsledkov,
 - kultivovanému vyjadrovaniu vlastných myšlienok, názorov, postojov a ich obhajovaniu,
 - úcte k vlastnému národu i k iným národom a národnostiam,
 - pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych, náboženských a iných odlišností ľudí a spoločností,
 - budovaniu kladného vzťahu ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám.
- Vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť tvoria učebné predmety dejepis, geografia a občianska náuka, aj keď témy sú v ďalších predmetoch v iných oblastiach.

8.1.5. Umenie a kultúra

Vzdelávacia oblasť nadväzuje na primárny stupeň výchovy a vzdelávania, na ďalšie rozvíjanie ťažkových kreatívnych vyjadrovacích schopností prostredníctvom vybraných vyjadrovacích prostriedkov výtvarného umenia, hudby, dizajnu, architektúry, filmu, elektronických médií. Toto vyjadrovanie je chápané vo vzťahoch k dramatickým aj literárnym vyjadrovacím prostriedkom a v širších súvislostiach kultúry – v rámci spoločných tém a medzipredmetových väzieb aj s predmetmi ostatných vzdelávacích oblastí.

Dôležitým poslaním oblasti je budovanie vlastnej kultúrnej identity, chápanie miesta súčasného umenia v živote ťiaka a aktívna účasť na ňom ako aj rozvíjanie schopnosti porozumieť iným kultúram.

Vzdelávacia oblasť rozvíja ťiakovu povedomie vlastných vkusových postojov, kultúrno-historické vedomie, rozvíja schopnosť rešpektovať a tolerovať hodnoty iných ľudí a iných kultúr.

Ťiak sa učí využívať základné kultúrne nástroje na kultivovanú komunikáciu, rozlišovať rôzne súčasti kultúry (umenie, veda, náboženstvo, šport), rozumieť ich súvislostiam a úlohe vo svojom živote a v živote spoločnosti. Učí sa rozlišovať hlavné umelecké druhy, ich médiá, formy, hlavné tendencie a štýly, vyjadrovacie prostriedky, základné kompozičné princípy; opisovať svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel, chápať význam estetických faktorov, estetickej činnosti v každodennom živote, chápať význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti.

Rozvíja sa jeho záujem o kultúrne dedičstvo a jeho aktualizované formy (na úrovni sociálnej skupiny, regiónu, národa a štátu, európskej kultúrnej oblasti), zoznamuje sa s kultúrou iných národov, učí sa chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok a učí sa chápať súčasnú umeleckú tvorbu a prejavy kultúry. Ťiak spoznáva typické umelecké a kultúrne prejavy ťažiskových epoch vývoja kultúry, vybrané typické diela a autorov svetového a slovenského umenia.

Súčasťou oblasti je rozvoj zodpovedných a samostatných postojov k súčasnej kultúrnej ponuke, k móde, masovej kultúre, subkultúram, poklesnutým formám vyjadrovania; rozvoj kritického myslenia vo vzťahu k mediálnej produkcii a k iným súčasným kultúrnym procesom. Rozvíjajú sa ťiakové interkultúrne kompetencie pre komunikáciu a spoluprácu s príslušníkmi iných kultúr.

V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania si ťiaci osvojujú základy viacerých umeleckých druhov, zoznamujú sa s motými prienkami a špecifikami, ich miestom v kultúre a postupne sa rozvíja ich komplexné vnímanie umenia a kultúry v súvislostiach súčasných kultúrnych procesov a aktuálnych problémov.

Ťiak si rozvíja poznanie zákonitostí etikety, schopnosti spolupracovať a kultúrne komunikovať na základe pravidiel etikety. V cieľoch (aj v odporúčaných metódach) oblasť rešpektuje cyklus učenia, v ktorom sa kombinuje skúsenosť postavená na osobnom zážitku, reflexia skúsenosti, aktívne odskúšanie svojich poznatkov a po ďalší rozvoj skúsenosti a jej komunikáciu.

Vzdelávacia oblasť sa člení na učebné predmety: **výtvarná výchova, hudobná výchova** (5. – 7. ročník ZŠ) a **výchova umením** (8. – 9. ročník ZŠ) V školskom programe je možné zaviesť aj predmet dramatická výchova.

Absolvovaním tejto vzdelávacej oblasti ťiak by mal:

- mať povedomie vlastnej kultúrnej identity, rozvíjať vlastné kultúrno-historické vedomie,
- rozvíjať kultivovanú vizuálnu, sluchovú, jazykovú a pohybovú gramotnosť,
- získať schopnosť kreatívneho vyjadrovania myšlienok, skúseností a emócií prostredníctvom rôznych médií, vrátane hudobných umení, scénických umení, písaného a hovoreného slova, výtvarných prostriedkov, elektronických médií,
- využívať základné kultúrne nástroje na kultivovanú komunikáciu,
- rozlišovať rôzne súčasti kultúry (umenie, veda, náboženstvo, šport a i.), rozumieť ich úlohu v ťivote jednotlivca a spoločnosti,
- rozlišovať hlavné umelecké druhy, opisovať svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel,
- chápať význam estetických faktorov, estetickej činnosti v kaťdodennom ťivote,
- chápať význam umenia v ťivote jednotlivca a spoločnosti a v kultúre,
- chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok,
- porozumieť súčasnej umelekej a kultúrnej tvorbe,
- zaujímať sa o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu a zoznamovať sa s kultúrou iných národov a regiónov,
- získavať informácie o miestnom, národnom, európskom a svetovom kultúrnom dedičstve, vedieť ich spracovať a kriticky vyhodnocovať,
- získať vedomosti o významných umeleckých dielach z európskej tradície,
- váťiť si celosvetové kultúrne dedičstvo, kultúrne a umelecké hodnoty rôznych svetových kultúr, rešpektovať a tolerovať hodnoty iných kultúr,
- poznať zákonitosti etikety, vedieť kultúrne komunikovať na základe pravidiel etikety,
- zaujímať zodpovedné postoje k súčasnej kultúrnej ponuke, k móde a k subkultúram,
- uplatňovať kritické myslenie voči mediálnej ponuke a iným súčasným kultúrnym procesom,
- mať základné interkultúrne kompetencie pre komunikáciu s príslušníkmi iných kultúr.

8.1.6. Človek a hodnoty

Vzdelávacia oblasť sa zameriava na budovanie a kultiváciu duševného, duchovného a sociálneho rozmeru mladých ľudí. Napomáha im k postupnému vytváraniu ich hodnotovej orientácie tak, aby raz ako dospelí jedinci boli prínosom pre ľudské spoločenstvo.

Cieľom vzdelávacej oblasti je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, u ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale záťitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre ťivot v tom zmysle, aby dokázali v budúcnosti prispieť k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa realizuje v povinne voliteľných učebných predmetoch **etická výchova** alebo **náboženská výchova**.

Učebné osnovy náboženskej výchovy budú predmetom schvaľovania Konferencie biskupov Slovenska v zmysle zmluvy s Vatikánom.

Povinne voliteľný učebný predmet Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráťa v morálnych postojoch a v regulácii správania ťiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností (otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných), ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Povinne voliteľný učebný predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálny súčasť identity človeka.

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k rozvíjaniu schopností a spôsobilostí žiakov a vedie ich k:

- sebaúcte, k autonómnemu cíteniu a mysleniu,
- hodnoteniu, zaujímaniu stanovísk, rozlišovaniu dobra od zla,
- spoznávaníu efektívnej komunikácie, dôvodov a prvkov prosociálneho správania primeraného veku,
- spoznávaníu zásad dobrých medziľudských vzťahov,
- zvnútorňovaníu prosociálnych hodnôt, postojov a sociálnych noriem,
- rozvíjaníu sociálnych zručností,
- formovaníu spoločenstva žiakov,
- rozvíjaníu a reflexii v otázkach Boha, významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem pre konanie človeka a dávaniu odpovede na základe zjavenia a viery v cirkvi,
- oboznamovaníu so skutočnosťou viery a s posolstvom, na ktorom sa viera zakladá a napomáhaníu prostredníctvom uvažovania rozumom zdôvodniť vieru,
- prijímaníu osobných rozhodnutí vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, k svetonázorom a ideológiám a podpore pochopenia a tolerancie voči rozhodnutiam druhých,
- motivácii k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

6.1.7. Človek a svet práce

Vzťah k práci, otázky výberu povolania sú základom tejto vzdelávacej oblasti. Cieľom je pripraviť žiakov na život v praxi, na to, aby sa v budúcnosti dokázali uplatniť na trhu (napr. dokázali dodržiavať pravidlá, povinnosti a záväzky, aby sa vedeli adaptovať na zmenené pracovné podmienky). Oblasť vzdelávania sa sústreďuje na to, aby žiaci dokázali pristupovať k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, ale aj funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu.

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- osvojeníu základných pracovných zručností a návykov v rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaníu práce a k používaníu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote,
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaníu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaníu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku,
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postojom a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostredíu,
- chápaníu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebazvedávaniu a k rozvíjaníu podnikateľského myslenia,
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeníu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenia, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,
- k rešpektovaníu environmentálnych hodnôt a chápaníu recyklácie materiálov a produktov.

8.1.8. Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Oblasť sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života. Pohyb a zdravý spôsob života sa objavuje v cieľoch viacerých predmetov, napríklad telesnej a športovej výchovy a biológie, etickej výchovy, techniky a sveta práce.

Charakteristickým znakom vzdelávacej oblasti sú vedomosti a praktické skúsenosti vedúce k rozvoju pohybových schopností, zlepšovaniu pohybovej výkonnosti žiaka, k získaniu základov športov a ich využívaníu s perspektívou ich uplatnenia v štruktúre vlastného pohybového reťimu. Najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej činnosti ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Vzdelávacia oblasť spája

vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou činnosťou nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životospráve, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky sú v predmete telesná a športová výchova rozdelené do štyroch modulov: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Zdatnosť a pohybová výkonnosť. Športové činnosti pohybového režimu.

Všeobecným cieľom **telesnej a športovej výchovy** je umožniť žiakom si osvojiť, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti na primeranej úrovni, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na záujmy žiakov, ich predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Žiaci končiaci základnú školu by mali mať vytvorenú predstavu o význame telesnej a športovej výchovy pri upevňovaní aktívneho zdravia, mali by poznať účinok vykonávaných cvičení na organizmus. Mali by samostatne prejavovať záujem o pohybové činnosti, mali zodpovedajúcu úroveň pohybových schopností v súlade s ich pohybovými predpokladmi, mali osvojené pohybové činnosti, z ktorých si dokážu vytvoriť pohybové programy pre vlastnú potrebu.

8.2. Prierezové témy (tematiky)

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy (tematiky) je možné realizovať viacerými formami – ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných vyučovacích predmetov, ako samostatný učebný predmet v rámci rozširujúcich hodín (pri profilácii školy), vhodná je forma projektu (v rozsahu počtu hodín, ktoré sú pridelené téme) alebo veľmi efektívna forma kurzu. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti a neformálnej realizácie témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času realizácie prierezovej témy je v kompetencii každej školy.

Na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program tieto prierezové tematiky:

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

MEDIÁLNA VÝCHOVA

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

DOPRAVNÁ VÝCHOVA – VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

8.2.1. Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehľbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenala len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie.

Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí.

Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerance, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Multikultúrnou výchovu možno prirodzene začleniť do humanitných a spoločenskovedných predmetov. Prvky multikultúrnej výchovy však možno v obsahovej a metodologickej rovine či s pomocou vhodných príkladov rozvíjať aj v prírodovedných predmetoch či pri výučbe materinského a cudzích jazykov.

8.2.2. Mediálna výchova

Cieľom prierezovej tematiky je rozvinúť:

- schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,
- spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty (čo znamená viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú),
- schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií,
- schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

8.2.3. Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný (akademický) rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobnostných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú.

Cieľom je rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe), sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).

Téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód. Najvhodnejšia je forma kurzu.

8.2.4. Environmentálna výchova

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom. Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi, poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta, pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu,

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;

- rozvíjať spoluprácu v pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
 - pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
 - vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
 - využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.
- V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:
- vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
 - pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
 - posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
 - podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
 - posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
 - schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
 - prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
 - rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, nieť zodpovednosť.

8.2.5. Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

V každodennom živote sa tíci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerne je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania tíakov základných škôl. Úlohou dopravnej výchovy v školách je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov – pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách (ďalej len DDI) alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Ciele dopravnej výchovy na ZŠ sú zamerané na všetky tri oblasti osobnosti tíaka, na oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií:

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Prierezová tematika sa realizuje v špecializovaných kurzoch počas alebo na konci školského roka.

8.2.6. Ochrana života a zdravia

Ochrana človeka a zdravia sa v základných školách realizuje prostredníctvom jednotlivých učebných predmetov ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Prierezová téma sa zameriava na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, ťiavelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. K tomu je potrebné poskytnúť žiakom teoretické vedomosti, praktické poznatky, pomôcť im osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane. Vyškoliť ich v poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života, rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Prierezová téma sa realizuje obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode.

8.2.7. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine. Ciele aj obsah prierezovej témy je súčasťou viacerých predmetov. Hlavným cieľom je, aby žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili sa riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu overiť ju a pod.

Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Výsledkom vzdelávania bude, že žiak vhodným spôsobom dokáže zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, pozná ich funkciu, formálnu úpravu a vie ju aplikovať, využiť nástroje IKT, identifikovať a popísať problém, podstatu javu, získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich, kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, vytvoriť plán prezentácie, naplánovať a realizovať základný výskum, určiť svoje silné stránky a vie ich využiť pri vhodnom výbere témy, vie aplikovať vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojho výskumu.

Prierezovú tému odporúčame realizovať v jednotlivých učebných predmetoch alebo formou kurzu, prípadne ako samostatný predmet.

8. Vzdelávacie štandardy

Jednou z výrazných zmien, ktoré sú súčasťou nového procesu vzdelávania je dôslednejšie zameranie na výstup zo vzdelávania. Dôležité je, aby bol jasne sformulovaný výstup a zdôvodnené zaradenie obsahu vzdelávania. Je to štruktúrovaný popis spôsobilostí. Vzdelávanie je vtedy úspešné, ak vieme, k akým cieľom podľa požiadaviek majú žiaci dospieť. Preto sa v Štátnom vzdelávacom programe kladie dôraz na formulovanie

požiadaviek na výstup z témy, z ročníka alebo celého stupňa podľa charakteru predmetu. Požiadavky na výstup sú sformulované v časti programu s názvom „vzdelávací štandard“.

Vzdelávací štandard sa skladá sa z dvoch častí: obsahový štandard a výkonový štandard.

Obsahová časť vzdelávacieho štandardu určuje minimálny obsah vzdelávania. Jeho hlavným cieľom je zjednocovať, koordinovať resp. zabezpečovať kompatibilitu minimálneho obsahu vzdelávania na všetkých školách. Obsahovú časť tvorí učivo, ktoré je všetkými žiakmi osvojiteľné. Učivo je formulované v štyroch kategóriách: faktuálne poznatky – základný prvok poznania, ktorý žiaci musia vedieť, aby boli oboznámení s určitou disciplínou poznania alebo aby v nej mohli riešiť vedné problémy, konceptuálne poznatky – vzájomné vzťahy medzi poznatkami. Procedurálne poznatky – ako niečo urobiť, metódy skúmania, metakognitívne poznatky – kognície vo všeobecnosti.

Výkonová časť je formulácia výkonov, ktorá určuje, na akej úrovni má žiak dané minimálne učivo ovládať a čo ma vykonať. Výkonový štandard je formulovaný v podobe operacionalizovaných cieľov, to znamená je uvádzaný aktívnymi slovesami, ktoré zároveň vyjadrujú úroveň osvojenia. Jednotlivé úrovne výstupov sú zamerané na kompetencie – to znamená kombináciu vedomostí, zručností a schopností. Jednotlivé úrovne sledujú rozvíjanie poznávacích schopností spoznať alebo znovu vybaviť si informácie z dlhodobej pamäte, porozumieť a konštruovať pojmy, aplikovať, analyzovať, vyhodnocovať a schopnosť tvoriť. Je požiadavkou na výstup zo stupňa vzdelania a zároveň požiadavkou na vstup pri ďalšom stupni vzdelania. Popisuje produkt výučby, nie proces.

9. Rámcové učebné plány

Rámcový učebný plán je dokument, ktorý stanovuje časové dotácie vyučovacích predmetov. Školský rámcový učebný plán musí vychádzať zo štátneho učebného plánu, ktorý je nutné dodržať s tým, že môžu v ňom byť zakomponované vlastné vyučovacie predmety korešpondujúce s profiláciou školy a to vo vymedzenom rozsahu voliteľných predmetov.

III. Vnútny systém kontroly a hodnotenia

Vnútny systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Usilujeme sa o vytvorenie podmienok na zlepšenie slovného hodnotenia práce žiakov. Takémuto hodnoteniu musia predchádzať pravidelné záznamy a vyhodnocovanie jednotlivých činností žiakov. Najlepšia forma je hodnotenie skupinovej práce.

Samotné hodnotenie by malo byť pozitívne a motivujúce. Napríklad, ak žiak vypočítal jeden príklad z troch, doterajšie hodnotenie bolo - jedna chyba. Zmena v hodnotení - hodnotiť pozitívne – dva príklady správne, úspešnosť 66%.

Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Dôležitým faktorom hodnotenia je aj sebahodnotenie žiakov, ako okamžitá spätná väzba zvládnutia učiva, jeho výkonu a pokroku. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Okrem sumatívnych výsledkov sa sústreďíme na rozpracovanie normatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou hodnotiaceho portfólia.

V pravidlách hodnotenia žiakov sú uvedené:

- všeobecné pokyny na hodnotenie a klasifikáciu výsledkov vzdelávania a správania
- stupne a kritériá hodnotenia správania
- stupne a kritériá hodnotenia prospechu
- hodnotenie a klasifikácia žiaka
- hodnotenie a klasifikácia vo vyučovacích predmetoch
- sebahodnotenie žiakov
- postup do vyššieho ročníka, opakovanie ročníka, splnenie povinnej školskej dochádzky
- komisionálne skúšky
- hodnotenie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Cenným nástrojom hodnotenia žiakov je žiacke portfólio – jedná sa o zhromažďovanie materiálov rôzneho druhu tak, aby dokumentovali stav vedomostí a spôsobilostí žiaka, prípadne úroveň osvojenia jednotlivých kompetencií, vrátane tej, ako sa žiak vysporiadal so sebahodnotením svojej práce.

Portfólio žiaka:

- diktáty zo SJL
- kontrolné práce z M, CJ
- laboratórne práce
- práce – výstupy z hodín VV
- projekty z predmetov
- projekty – výstupy z projektových dní
- príspevky do školského časopisu
- záznamy z výkonov na hodinách TV
- hodnotenia v súťažiach

2. Vnútny systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude prevádzať na základe:

- Pozorovania
- Hospitácie
- Osobného pohovoru
- Rozhovoru
- Výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod.)

- Sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- Hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy.
- Vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“)
- Hodnotenia učiteľov žiakmi

Hodnotenie práce učiteľov sa nebude opierať len o ojedinelé hospitácie, ale o informácie, ako si učitelia vyučovanie plánujú, organizujú, aké výsledky dosahujú. Súčasťou hodnotenia bude i dotazník, ktorý musia jedenkrát za rok vyplniť všetci učitelia. Súčasťou hodnotenia je i hodnotenie učiteľov žiakmi.

Portfólio na hodnotenie učiteľa:

- profesionálny prístup k žiakom
- tvorivosť, kreativita na vyučovaní /využívanie didaktickej techniky, IKT, tvorba projektov, pracovných listov, pomôcok, netradičné vyučovanie/
- vyučovacie výsledky
- ochota priebežne sa vzdelávať, informovať ostatných kolegov o získaných informáciách
- spolupráca s ostatnými pedagogickými zamestnancami
- vytváranie priaznivej klímy na pracovisku
- spolupráca s rodičmi
- spolupráca so zriaďovateľom, so spoločenskými organizáciami, s MŠ
- budovanie estetického prostredia v triede a v priestoroch školy
- vzájomné hospitácie
- sledovanie pedagogického diania, odborných verejných diskusií

3. Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je:

- *aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené,*
- *aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠVP.*

Dôraz bude kladený na:

- *konštatovanie úrovne stavu,*
- *zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú.*

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- Ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a stupeň dôležitosti
- Rozvoj osobnosti
- Rozvoj vedomostí
- Rozvoj myslenia
- Rozvoj správania sa
- Rozvoj komunikačných spôsobilostí
- Rozvoj počítačovej gramotnosti
- Rozvoj všeobecnej vzdelanostnej úrovne

- Posúdenie toho, ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe
- Hodnotenie školskej disciplíny
- Možnosť skontaktovania sa so školou rodičom
- Dostatok informácií o škole
- Spokojnosť s prácou učiteľov
- Hodnotenie žiakov a klasifikáciu
- Využitie mimovyučovacieho času – krúžky, kurzy, výlety, vzdelávacie zájazdy a pod.
- Podmienky na vzdelanie
- Prostredie – klímu školy
- Oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky
- Oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, včítane návrhov a opatrení.
- Priebeh vzdelávania – vyučovací proces - metódy a formy vyučovania
- Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- Výsledky vzdelávania
- Riadenie školy
- Úroveň výsledkov práce školy
- Kvalita výsledkov

IV. Štátny učebný plán

ISCED 1, ISCED 2:

Rámcový učebný plán pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským

ISCED 1

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Počet hodín za 1. – 4. ročník ZŠ
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	26
	Prvý cudzí jazyk	6
		32
Príroda a spoločnosť	Prírodoveda	3
	Vlastiveda	3
		6
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	4
		4
Matematika a práca s	Matematika	14

informáciami	Informatická výchova	3
		17
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	1
		1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	4
	Hudobná výchova	4
		8
Zdravie a pohyb	Telesná výchova / Športová príprava	8
		8
Povinné hodiny spolu		76
Voliteľné hodiny		20
Hodiny spolu		96

ISCED 2

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Počet hodín za 5. – 9. ročník ZŠ
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	23
	Prvý cudzí jazyk	15
	Druhý cudzí jazyk	4
		42
Človek a príroda	Fyzika	5
	Chémia	4
	Biológia	5
		14
Človek a spoločnosť	Dejepis	6
	Geografia	5
	Občianska náuka	4
		15
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	4
		4
Matematika a práca s informáciami	Matematika	19
	Informatika	2
		21
Človek a svet práce	Svet práce	1
	Technika	1
		2
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	3
	Výtvarná výchova	3
	Výchova umením	1
		7
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	10
		10
Povinné hodiny spolu		115
Voliteľné hodiny		31
Počet hodín spolu		146

V. Školský učebný plán**ISCED 1, ISCED 2:****Rámcový učebný plán pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským**

ISCED 1

Predmet	Ročník				Spolu
	1.	2.	3.	4.	
Jazyk a komunikácia					
Slovenský jazyk a literatúra	9	7	8	8	32
Anglický jazyk	1	1	3	3	8
Príroda a spoločnosť					
Prírodoveda	1	2	2	2	7
Vlastiveda		1	1	1	3
Človek a hodnoty					
Náboženská výchova/etická výchova	1	1	1	1	4
Matematika a práca s informáciami					
Matematika	4	4	4	4	16
Informatická výchova		1	1	1	3
Človek a svet práce					
Pracovné vyučovanie				1	1
Umenie a kultúra					
Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Hudobná výchova	1	1	1	1	4
Zdravie a pohyb					
Telesná výchova	2	2	2	2	8
Voliteľné predmety					
Enviromentálna výchova	1	1	1	1	4

ISCED 2

Predmet	Ročník					Spolu
	5.	6.	7.	8.	9.	
Jazyk a komunikácia						
Slovenský jazyk a literatúra	6	5	5	5	5	26
Anglický jazyk	4	4	4	4	4	20
Ruský jazyk		1	1	1	1	4
Človek a príroda						
Fyzika		1	1	2	2	6
Chémia		1	1	2	2	6
Biológia	2	2	2	2	1	9
Človek a spoločnosť						
Dejepis	1	1	1	1	2	6
Geografia	1	1	1	1	2	6
Občianska náuka	1	1	1	1	0,5	4,5
Človek a hodnoty						
Náboženská výchova/ Etická výchova	1	1	1	1	1	5
Matematika a práca s informáciami						
Matematika	5	5	5	5	5	25
Informatika	1	1				2
Človek a svet práce						
Svet práce			0,5	0,5		1
Technika			0,5	0,5	1	2
Umenie a kultúra						
Hudobná výchova	1	1	1			3
Výtvarná výchova	1	1	1			3
Výchova umením				1	0,5	1,5
Zdravie a pohyb						
Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10
Voliteľné predmety						
Regionálna výchova				1	1	2
Enviromentálna výchova	1	1	1	1	1	5

VI. Učebné osnovy

Tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú

1. Charakteristiku predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.
2. Rozvíjajúce ciele a spôsobilosti smerované pre získanie kľúčových kompetencií.
3. Témy, prostredníctvom, ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.
4. Požiadavky na výstup.
5. Hodnotenie predmetu.